

University of Groningen

G.I.D.S., Groninger Identity Development Scale : revisie 2012 : handleiding

Bosma, H.A.; Kunnen, E.S.; van der Gaag, M.A.E.

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Early version, also known as pre-print

Publication date:

2012

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Bosma, H. A., Kunnen, E. S., & van der Gaag, M. A. E. (2012). *G.I.D.S., Groninger Identity Development Scale : revisie 2012 : handleiding*. Heymans Institute, University of Groningen.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

**rijksuniversiteit
 groningen**

**faculteit gedrags- en
 maatschappijwetenschappen**

psychologie

G.I.D.S.

Groningen Identity Development Scale

Revisie 2012

Handleiding

H.A. Bosma

E.S. Kunnen

M.A.E. van der Gaag

Inhoud	Pag.
1) Introductie GIDS	3
2) Procedure GIDS	5
3) Standaard gebieden:	
a. Levensbeschouwing	9
b. Ouders	10
c. Vriendschap	11
d. Opleiding	12
e. Vrije tijd	13
f. Persoonlijke kenmerken	14
g. Relatie	15
h. Overkoepelend Principe	16
4) Andere gebieden	17
5) Vervolgafname	18
6) Scoren GIDS	22
7) Referenties	23
8) Bijlagen:	
a. Bijlage I: GIDS Vragenlijst	25
b. Bijlage II: GIDS Vervolgformulier	26

1. Introductie GIDS

De GIDS is een gestructureerd identiteitsinterview, ontworpen door Harke A. Bosma in 1985. Het bestaat uit een interview gedeelte en een vragenlijst gedeelte. Vanuit het interviewdeel komen 'commitments' op bepaalde gebieden naar voren. Commitments kun je zien als bindingen, meningen, standpunten of keuzen ten opzichte van een bepaald gebied. Deze commitments kunnen voor elk individu op elk gebied anders zijn. Over elk van deze kwalitatief verschillende commitments wordt een gestandaardiseerde vragenlijst afgenomen. Deze vragenlijst meet hoe sterk de zelf beschreven commitment is en hoeveel er wordt geëxploreerd op het betreffende gebied. De GIDS combineert op deze unieke wijze kwalitatieve gegevens met kwantitatieve gegevens. Hierdoor ontstaat een beeld van identiteit dat inhoudelijk op het individu is toegesneden, maar dat tegelijkertijd ook toetsbaar is en vergelijking tussen individuen mogelijk maakt.¹

Achtergrond

Het idee dat identiteit een belangrijk aspect van ontwikkeling vormt komt oorspronkelijk van Erikson (1968). Hij stelt dat adolescenten een conflict ervaren, identiteit vs rolverwarring, waarbij de gunstige uitkomst 'identiteit' is. Maar wat is identiteit eigenlijk en hoe meet je het? Hier bestaat nog altijd onduidelijkheid en discussie over. De identiteitsstatustheorie van Marcia (1966) heeft veel bijgedragen aan het concreter en meetbaar maken van het concept identiteit. Zijn theorie gaat uit van vier identiteitsstatussen: achieved, moratorium, foreclosed en diffuse. Identity achieved wil zeggen dat iemand eerst uitgebreid heeft nagedacht en rondgekeken, ook wel exploreren genoemd, voordat hij of zij een bepaald standpunt inneemt of keus maakt, ook wel commitment genoemd. Iemand met een moratoriumstatus denkt veel na en kijkt veel rond, maar vindt geen beeld waar diegene zich mee verbonden voelt. Bij een moratorium status wordt er dus veel geëxploreerd, maar is er geen sterke commitment gevormd. Bij een foreclosed status is het juist andersom, iemand heeft een sterke commitment aan een bepaald beeld, maar heeft nauwelijks geëxploreerd om tot dat beeld te komen. Bij een diffuse status wordt nauwelijks geëxploreerd en is er ook geen sterke commitment aanwezig.

¹ In een interne publicatie van de Rijksuniversiteit Groningen (Kunnen, 2012) zijn gegevens beschikbaar over normen, betrouwbaarheid en validiteit van de GIDS. Dit document is beschikbaar op aanvraag bij de auteur en op de website van de Rijksuniversiteit Groningen.

Bosma (1985) gebruikte de twee dimensies exploratie en commitment als basis voor de GIDS. In plaats van een categorische benadering zoals Marcia gebruikte, koos hij voor een dimensionale benadering. Een groot voordeel van een dimensionale benadering is dat kleine verandering en vooruitgangen in ontwikkelen gemeten kunnen worden.

Bosma (1985) heeft onderzocht welke levensgebieden voor de grote meerderheid van adolescenten relevant zijn. De belangrijkste gebieden bleken ouders, school/werk en vriendschap te zijn. Ook het gebied vrije tijd bleek belangrijk. In de originele versie voegde Bosma vrije tijd toe aan het gebied school/werk. De gebieden persoonlijke kenmerken, intieme relaties en levensbeschouwing bleken ook belangrijk voor adolescenten, hoewel in mindere mate, en zijn in de GIDS opgenomen. Deze zes gebieden vormden het onderwerp van de originele GIDS.

Revisie

De doelgroep in de originele GIDS waren adolescenten van 14-15 en 18-19 jaar oud. Uit recent onderzoek blijkt echter dat identiteitsontwikkeling niet stopt in de adolescentie, maar doorgaat tot in de jongvolwassenheid en mogelijk nog langer (Arnett, 2007). Voor andere doelgroepen, zoals jongvolwassenen, kunnen andere gebieden van belang zijn. In de revisie wordt daarom beoogd meer ruimte te geven om de af te nemen gebieden aan te passen aan de doelgroep. De gereviseerde GIDS bestaat uit een zeven standaard gebieden, toegesneden op adolescenten. Als blijkt dat bepaalde gebieden niet relevant zijn voor de doelgroep kunnen deze worden weggelaten. Andere gebieden kunnen worden toegevoegd (zie ook hoofdstuk 4).

Er zijn twee gebieden bijgekomen in de gereviseerde GIDS en een weggelaten, vergeleken met de originele versie. Op basis van vele afnamen van de originele GIDS vanuit het identiteitsontwikkeling project (Kunnen, 2009, 2010) en het studiekeuze project (Kunnen, Holwerda en Bosma, 2008, 2009) komt naar voren dat mensen het moeilijk vinden om de gebieden vrije tijd en school als een geheel te zien. Daarom is er voor gekozen om het gebied vrije tijd af te splitsen van het gebied school/werk. Daarnaast is door Bosma zelf in 1994 gesuggereerd om een gebied toe te voegen, het overkoepelende principe. Dit is een rode draad, een soort algemeen principe, dat de deelnemers uit hun zelf geformuleerde commitments halen. Deze 'metacommitment' wordt geacht een samenhang tussen de verschillende commitments te representeren.

Saskia Kunnen en Mandy van der Gaag

2. Procedure GIDS

Introductie

De afname van de GIDS begint met een korte introductie. Het doel, de procedure en de kwestie van vertrouwelijkheid moeten worden behandeld.

Doel: Met de GIDS wordt uitgezocht hoe mensen denken over gebieden die belangrijk zijn in hun leven, hoe zij aankijken tegen bepaalde thema's.

Procedure: De standaard GIDS duurt ongeveer twee uur, er worden 8 gebieden (ook wel thema's genoemd) meegenomen, namelijk:

- Levensbeschouwing
- Ouders
- Vriendschap
- Opleiding
- Vrije tijd
- Persoonlijke kenmerken
- Relaties
- Overkoepelend Principe

Over elk thema wordt een interview gehouden, de gebieden hoeven niet in een bepaalde volgorde aan bod te komen. Na elk interview wordt de deelnemer gevraagd om de kern van zijn of haar verhaal op een kaartje te schrijven. Over dit kaartje wordt vervolgens een vragenlijst afgenomen. Dit proces van interview, kern op kaartje schrijven en vragenlijst formuleren herhaald zich voor elk gebied.

Vertrouwelijkheid: De gegevens worden vertrouwelijk en anoniem behandeld. De deelnemer mag besluiten om vragen niet te beantwoorden als deze te persoonlijk zijn en mag ten alle tijden stoppen met het interview.

Vragen: Aan het einde van je introductie informeer je of er nog vragen zijn.

Beginnen: Dan kan begonnen worden met het interview. Je vraagt of de deelnemer een voorkeur heeft om met een bepaald gebied te beginnen, is dat het geval dan begin je met het betreffende gebied. Als de deelnemer geen voorkeur heeft, is het aan te raden om met een 'makkelijk' gebied te beginnen. Bij adolescenten is dit vaak vriendschap, maar je kunt beginnen met elk gebied waar de betreffende doelgroep makkelijk over kan praten.

Interview en Commitment formuleren

Over elk gebied wordt de onderzoeksdeelnemer geïnterviewd. Er zijn 3 kernvragen waar het interview om draait, deze moeten in elk geval aan bod komen (alhoewel niet de exacte bewoording van deze tekst gebruikt hoeft te worden):

- Wat houdt het thema voor iemand in?
  - o Hoe staat iemand ten opzichte van het thema? (heden)
- Heeft iemand altijd al zo tegenover het thema gestaan?
  - o Hoe en wanneer was het eventueel anders? (verleden)
- Spelen er onzekerheden of problemen op dit gebied?
  - o Probeert de persoon daar verandering in te brengen? (toekomst)

Hierbij is het de bedoeling om in te gaan op wat de onderzoeksdeelnemer zegt, vraag naar eigen inzicht door. Per gebied zijn ook een aantal specifieke vragen geformuleerd (zie hoofdstuk 3). Deze kunnen gebruikt worden als inspiratie voor doorvragen of als de deelnemer niet makkelijk praat. De specifieke vragen hoeven niet perse (allemaal) aan bod te komen.

Er is veel vrijheid in het stellen van vragen. Je kunt de kernvragen en specifieke vragen door elkaar heen gebruiken, er is geen volgorde vereist, vraag wat logisch volgt in het gesprek. De opgestelde vragen bieden een richtlijn, maar er wordt voor precieze invulling vertrouwd op de gespreksvaardigheden van de interviewer. Let wel op dat je het doel van het interview in het oog houdt: de onderzoeksdeelnemer moet zijn of haar commitment op het betreffende gebied helder krijgen en dit kernachtig kunnen verwoorden op een kaartje.

Het is de bedoeling dat hetgeen wat als commitment naar voren komt ook echt de essentie is, hetgeen dat iemand het belangrijkste vindt op een bepaald gebied. Het interview dient zowel te gaan over de concrete, persoonlijk relevante aspecten (bijvoorbeeld bij vriendschap: 'ik vertel mijn beste vriendin alles'), als over de abstracte ideeën die iemand heeft (bijvoorbeeld: 'vrienden moeten elkaar kunnen vertrouwen') voor zover dat mogelijk is voor de deelnemer. Of de uiteindelijke commitment betrekking heeft op het meer abstracte of het meer concrete, is aan de participant zelf. Het gaat er om, dat in het interview een relatief compleet plaatje naar voren naar voren komt, zodat hier de kern uit gehaald kan worden. Vraag als je denkt klaar te zijn met het interview of er nog iets is wat de proefpersoon wil vertellen over dit thema.

Vragenlijst

Wanneer de commitment op het kaartje is geschreven volgt een vragenlijst. Deze vragenlijst meet de sterkte van de zelfgeformuleerde commitment en de hoeveelheid exploratie op het betreffende gebied. De vragenlijst is voor elk gebied hetzelfde, de proefpersoon moet op de stippellijntjes zijn eigen commitment in gedachten nemen waar 'beeld' staat en het gebied in gedachten houden waar 'thema' staat (zie ook bijlage I). De manier waarop de vragenlijst afgenomen wordt, gebeurt in overleg met de onderzoeksdeelnemer. Het kan voorgelezen worden door de interviewer of de deelnemer kan het zelf lezen. In het algemeen wordt aangeraden om de eerste vragenlijst voor te laten lezen door de interviewer. Op deze manier kan de interviewer de betekenis duidelijk maken door middel van intonatie en kan tegelijkertijd worden gecontroleerd of de deelnemer de vragen begrijpt. De vragen zijn soms moeilijk te interpreteren, omdat de zelfgeformuleerde commitment niet altijd mooi in de zinsbouw van de vraag past. Oefenen met de vragenlijst van te voren is van belang, hierdoor weet je meer van de mogelijke obstakels die je tegenkomt en hoe je de lijst moet interpreteren.

Materiaal

Bij afname van de GIDS heb je het volgende nodig:

- GIDS handleiding
- 8 kaartjes
- 8 GIDS vragenlijsten
- voldoende pennen
- eventueel 1 vervolgformulier (zie ook H5: Vervolgafname)

Samenvatting Procedure GIDS afname

1. Introductie

- Doel
- Uitleg procedure
  - I. per gebied een *interview*
  - II. dan *commitment* formuleren
  - III. daarna *vragenlijst* invullen
- Vertrouwelijkheid
  - I. anonieme gegevens
  - II. te persoonlijke vragen
  - III. mag ten alle tijde stoppen
- Vragen?
- Beginnen
  - I. Voorkeur volgorde? Zo nee, begin met een 'makkelijk' gebied zoals vriendschap

2. Interview

- Hoe staat je er nu tegenover?
- Is dat altijd zo geweest?
- Wil je dat veranderen?

3. Commitment formuleren

- Kun je nu kort de kern of de essentie opschrijven van hoe je staat ten opzichte van ...?

4. Vragenlijst

- Overleg met participant hoe deze af te nemen. Zelf lezen of (de eerste keer) voorlezen?

Stap 2 t/m 4 herhaal je voor elk gebied.

3a. Levensbeschouwing

Introductie

Levensbeschouwing betekent voor iedereen wat anders. De één gelooft in een god, de ander heeft een politieke overtuiging en weer anderen leven volgens een bepaald motto of een bepaalde filosofie. Hoe zit dat bij jou?

Kernvragen

1. Wat houdt levensbeschouwing voor jou in? Hoe sta je ten opzichte van levensbeschouwing?
2. Heb je er altijd zo over gedacht? Hoe en wanneer was het eventueel anders?
3. Spelen er onzekerheden, vragen of problemen op gebied van levensbeschouwing? Probeer je daar verandering in te brengen?

Specifieke vragen

Wat betekenen jouw opvattingen voor jou?

Hoe zijn jou opvattingen van invloed op je dagelijks doen en laten?

Denken je ouders er hetzelfde over?

Ga je er wel eens over in discussie met anderen? Hoe gaat dat dan?

Levensbeschouwing heeft ook te maken met ideeën over zoiets als “de zin van je leven”, en voor sommigen ook “wat er gebeurt na je dood”. Hoe kijk jij daar tegen aan?

Commitment formuleren

Kun je nu kort opschrijven wat jij vindt dat de kern of de essentie is van jouw ideeën over levensbeschouwing?

3b. Ouders

Introductie

Iedereen heeft weer een andere relatie met zijn ouders. Soms is het een makkelijke relatie, soms niet en dit is ook niet altijd hetzelfde voor beide ouders. Hoe zit dat bij jou?

Kernvragen

1. Hoe kijk jij aan tegen je ouders? Hoe sta je ten opzichte van ouders?
2. Heb je er altijd zo over gedacht? Hoe en wanneer was het eventueel anders?
3. Spelen er onzekerheden of problemen met je ouders? Probeer je daar verandering in te brengen?

Specifieke vragen

Voor sommige mensen verschilt de relatie met de ene ouder veel van de relatie met de andere ouder, hoe zit dat bij jou? Hoe gaan jullie met elkaar om?

Wat verwacht je van je ouders?

Wat waardeer je aan je ouders en wat staat je tegen?

Zijn er dingen die je niet bespreekt met je ouders? Waarom?

Hoe denk je over de manier van leven van je ouders? Zou je jezelf ook een dergelijk leven willen als je later een gezin hebt?

Wat vind je van je ouders in vergelijking met andere volwassenen?

Commitment formuleren

Kun je nu kort opschrijven wat jij vindt dat de kern of de essentie is van jouw ideeën over ouders?²

² Het kan voorkomen dat de deelnemer erg verschillende ideeën heeft over ouders, hij/zij denk bijvoorbeeld anders over moeder (of stiefmoeder) dan over vader (of stiefvader). De proefpersoon mag dan zelf kiezen hoe hij/zij hiermee om wilt gaan: van de commitment een geheel maken? toespitsen op één ouder? of de verschillende commitments (m.b.t. twee of meer ouders) meenemen? In elk geval mag de deelnemer zelf kiezen: wat geeft het beste zijn/haar ideeën op het gebied van ouders weer?

3c. Vriendschap

Introductie

Iedereen heeft andere vrienden en iedereen kijkt weer anders aan tegen vriendschap. Sommigen hebben veel vrienden, anderen weinig. De één vindt vriendschap heel belangrijk, de ander vindt het weer niet zo belangrijk. Hoe zit dat bij jou?

Kernvragen

1. Hoe kijk jij aan tegen je vrienden? Hoe sta je ten opzichte van vriendschap?
2. Heb je er altijd zo over gedacht? Hoe en wanneer was het eventueel anders?
3. Spelen er onzekerheden of problemen op gebied van vriendschap? Probeer je daar verandering in te brengen?

Specifieke vragen

Kun je wat vertellen over je vriendschappen?

Heb je echte vrienden of vriendinnen?

Wat doen jullie zoal? Hoe gaan jullie met elkaar om?

Wat betekenen je vrienden of vriendinnen voor je?

Wat vinden je ouders van je vrienden of vriendinnen?

Zijn er dingen binnen jouw vriendschappen die je graag anders zou willen zien?

Commitment formuleren

Kun je nu kort opschrijven wat jij vindt dat de kern of de essentie is van jouw ideeën over vriendschap?

3d. Opleiding³

Introductie

Tijdens je hele opleiding moet je vooral veel leren. Aan het begin is alles verplicht, later valt er steeds meer te kiezen, zoals een profiel, een studie of werk. Sommigen mensen vinden het leuk en werken hard aan hun opleiding. Anderen vinden het niet leuk en willen zo min mogelijk met een opleiding bezig te zijn. Hoe zit dat bij jou?

Kernvragen

1. Hoe kijk je aan tegen je opleiding? Hoe sta je ten opzichte van school en/of studie?
2. Heb je er altijd zo over gedacht? Hoe en wanneer was het eventueel anders?
3. Spelen er onzekerheden, vragen of problemen met je opleiding? Probeer je daar verandering in te brengen?

Specifieke vragen

Wat vind je belangrijk in een opleiding?

Praat je er wel eens met anderen over? Waar gaat dat dan over?

Hoe kijken je ouders aan tegen je opleiding? Wat vind jij daarvan?

Wat vind je leuk en niet leuk aan je opleiding?

Waar ben je goed in en waar ben je minder goed in?

Hoe vind je de sfeer van je school/studie?

Waarom heb je gekozen voor deze school / dit profiel / deze studie? Hoe heb je dat gekozen?

Wat zijn de toekomstige keuzes die je moet maken ten opzichte van je opleiding? Hoe ga je daarmee om? Ben je daar (al) mee bezig?

Commitment formuleren

Kun je nu kort opschrijven wat jij vindt dat de kern of de essentie is van jouw ideeën op het gebied van opleiding?

³ Het is afhankelijk van je doelgroep of je van opleiding, dan wel school, dan wel studie spreekt. Er is hier gekozen voor de term opleiding omdat dit zowel middelbare school als studie kan omvatten.

3e. Vrije tijd

Introductie

Vrije tijd wordt door iedereen weer anders besteedt. Sommige mensen besteden veel van hun vrije tijd aan hobby's als muziek en sport, anderen hebben nemen een bijbaantje en weer anderen gaan het liefste lekker op de bank hangen. Hoe zit dat bij jou?

Kernvragen

1. Hoe kijk je aan tegen je vrije tijd? Hoe sta je ten opzichte van vrije tijd?
2. Heb je er altijd zo over gedacht? Hoe en wanneer was het eventueel anders?
3. Spelen er onzekerheden of problemen met je vrije tijd? Probeer je daar verandering in te brengen?

Specifieke vragen

Wat vind je belangrijk bij vrijetijdsbesteding?

Zijn er bepaalde mensen waarmee je graag vrije tijd doorbrengt?

Doe je vooral actieve dingen of rustige dingen? Wat dan?

Heb je een bijbaantje? Is het belangrijk voor je?

Hoe kijken je ouders aan tegen de manier waarop je vrije tijd besteedt?

Kun je vrije tijd goed combineren met andere verplichtingen zoals je opleiding?

Ben je tevreden met de manier waarop je vrije tijd doorbrengt? Zou je ook andere dingen willen doen?

Commitment formuleren

Kun je nu kort opschrijven wat jij vindt dat de kern of de essentie is van jouw ideeën op het gebied van vrije tijd?

3f. Persoonlijke kenmerken

Introductie

Met persoonlijke kenmerken worden eigenschappen bedoeld die kenmerkend zijn voor jou als persoon. Het kan daarbij gaan om je karakter, maar ook om hoe je eruit ziet of hoe je jezelf vindt passen bij de rollen die vanuit de maatschappij worden voorgeschreven. Hoe zit dat bij jou?

Kernvragen

1. Hoe kijk je aan tegen je persoonlijke kenmerken? Hoe sta je ten opzichte van persoonlijke kenmerken?
2. Heb je er altijd zo over gedacht? Hoe en wanneer was het eventueel anders?
3. Spelen er onzekerheden, vragen of problemen met betrekking tot je persoonlijke kenmerken? Probeer je daar verandering in te brengen?

Specifieke vragen

Wat zijn eigenschappen waar je tevreden mee bent?

Zijn er ook eigenschappen waar je niet tevreden over bent? Welke? Probeer je die te veranderen? Hoe dan?

Wat vind je van je uiterlijk? Hoe belangrijk is je uiterlijk voor je? Als erg belangrijk: Is er iets dat je graag anders zou zien? Probeer je er wel eens anders uit te zien?

Heb je het gevoel dat je volgens bepaalde rollen moet leven (bijv. als man/vrouw, broer/zus/zoon/dochter)? Welke? Wat vind je daarvan?

Hoe denk jij dat je door de mensen om je heen wordt gezien? Ben je het daarmee eens?

Hoe wil je graag dat andere mensen je zien (ouders, vrienden, onbekenden)?

In wat voor situaties heb je het gevoel dat je 'jezelf' kan zijn? Hoe ben je dan?

Commitment formuleren

Kun je nu kort opschrijven wat jij vindt dat de kern of de essentie is van jouw persoonlijke kenmerken?

3g. Relaties

Introductie

Bij dit gebied gaat het om liefde. Elk stelletje is weer anders en iedereen heeft andere ideeën over wat liefde is of zou moeten zijn. Hoe zit dat bij jou?

Kernvragen

1. Hoe kijk je aan tegen relaties? Hoe sta je ten opzichte van relaties?
2. Heb je er altijd zo over gedacht? Hoe en wanneer was het eventueel anders?
3. Spelen er onzekerheden, vragen of problemen met betrekking tot relaties? Probeer je daar verandering in te brengen?

Specifieke vragen

Ben je wel eens verliefd geweest? Wat versta je onder verliefdheid? Wat onder liefde?

Heb je op het moment een relatie (verkering)? Of wel eens gehad?

Wat betekenen/betekenden jullie voor elkaar? Hoe gaan/gingen jullie met elkaar om?

Wat vinden/vonden je ouders en vrienden ervan?

Hoe vind je dat een relatie zou moeten zijn? Denk je dat het ook werkelijk zo kan zijn?

Commitment formuleren

Kun je nu kort opschrijven wat jij vindt dat de kern of de essentie is van jouw ideeën op het gebied van relaties?

3h. Overkoepelend principe

Procedure

Het overkoepelend principe is anders dan de overige gebieden. Het moet altijd aan het einde van de interviews worden geformuleerd. De deelnemer wordt gevraagd een rode draad of een overkoepelend principe te vinden in de eerder geformuleerde commitments. Waar de deelnemer eerder al de kern moest halen uit zijn ideeën met betrekking tot elk gebied, is het nu de bedoeling dat de deelnemer ook hier weer de kern uit haalt.

Dit is geen makkelijke opgave voor veel deelnemers, en sommigen (met name jongere) participanten zijn niet in staat om een algemeen principe te formuleren. Het is daarom belangrijk om de deelnemer genoeg tijd te geven om na te denken. Als de deelnemer zegt geen rode draad te kunnen vinden, mag je een beetje helpen, maar niet te veel. Het is ook OK om geen rode draad te hebben.

Ook op dit gebied schrijft de deelnemer de geformuleerde commitment op een kaartje, waarover vervolgens een vragenlijst wordt afgenomen.

Vorbereiding

Leg alle opgeschreven commitments voor de deelnemer op tafel.

Instructie geven

Na elk interview heb je de kern of de essentie opgeschreven van jouw ideeën met betrekking tot dat gebied. Nu wil ik je vragen om goed te kijken naar de dingen die je hebt opgeschreven en te bedenken of ze iets gemeen hebben. Kun je een soort rode draad vinden, een overkoepelend principe dat de gebieden verbindt?

Neem rustig de tijd om hier over na te denken of vertel me wat je denkt.

Afhankelijk van de deelnemer, gaat hij of zij er misschien over praten en kun je vragen stellen zoals: wat je nu zegt, in welke kaartjes zie je dat terug? Zijn er andere dingen die je terugziet in de meeste kaartjes? Als je zover bent, wil je dan dit overkoepelende principe opschrijven op een nieuw kaartje?

Commitment formuleren

Kun je kort opschrijven wat de kern of essentie is van dit algemene principe?

4. Andere gebieden

Gebieden kunnen worden toegevoegd, weggelaten of vervangen. Dit is afhankelijk van welke gebieden of onderwerpen belangrijk of relevant zijn voor de doelgroep. Te denken valt aan het toevoegen van het gebied doofheid bij dove adolescenten, leven in twee culturen bij migranten, enz. Bij sommige doelgroepen liggen de extra gebieden die worden meegenomen voor de hand (zoals het meenemen van het gebied doofheid bij dove adolescenten), dit zal echter niet bij iedere doelgroep zo zijn. Dan is het uitvoeren van een literatuurstudie of een empirisch (voor)onderzoek nodig. Misschien zijn bijvoorbeeld ouders voor mensen tussen de 30 en 40 jaar veel minder belangrijk en speelt het gezin een prominente rol. Denk ook aan andere culturen, als je bijvoorbeeld een doelgroep in een collectivistische cultuur bestudeert kun je er niet vanuit gaan dat dezelfde gebieden relevant zijn. Misschien hechten zij veel waarde aan bijvoorbeeld familie en eer en niet veel waarde aan vrije tijd. In zulke gevallen kan een (voor)onderzoek naar de doelgroep antwoorden bieden op de vraag welke gebieden meegenomen dienen te worden bij het afnemen van de GIDS. Een mogelijk hulp bij methodiek voor dergelijk onderzoek is Bosma (1985), wiens (voor)onderzoek bij adolescenten heeft geleid tot de originele GIDS. Naast toevoegen kunnen gebieden ook worden weggelaten of vervangen indien het niet relevant wordt geacht voor de doelgroep. Het gebied school kan bijvoorbeeld veranderd worden in studie bij studenten of in carrière bij werkende mensen.

Procedure

In het interview over het toegevoegde gebied, moeten in elk geval de kernvragen gesteld worden:

1. Wat houdt het thema voor iemand in? Hoe staat iemand ten opzichte van het thema?
2. Heeft iemand altijd al zo tegenover het thema gestaan? Hoe en wanneer was het eventueel anders?
3. Spelen er onzekerheden of problemen op dit gebied? Probeert de persoon daar verandering in te brengen?

Vervolgens kunnen ook wat specifieke vragen opgesteld worden die het interview gaande houden mocht de deelnemer het moeilijk vinden om antwoord te geven op de kernvragen. Na afloop van het interview kan de standaard vragenlijst ingevuld worden.

5. Vervolgafname

De vervolgafname van de GIDS wijkt op twee punten af van het standaardinterview. Ten eerste verloopt het interview op een iets andere wijze. Omdat we de gegevens van de verschillende afnamen met elkaar willen vergelijken, hebben we een set data nodig die vergelijkbaar is met de eerste. De bindingen die de proefpersoon formuleert gaan daarom altijd over de situatie zoals die dat moment is. Het interview dat aan het formuleren voorafgaat, is echter iets anders van opzet dan een eerste interview: de vragen zijn meer gericht op recente veranderingen. Ten tweede worden extra vragen gesteld naar de manier waarop de respondent zelf aankijkt tegen eventuele veranderingen. Dit gebeurt na afloop van het beantwoorden van de vragen over de binding.

Bij de afname heb je nodig:

- GIDS handleiding
- 1 vervolgvragenlijst
- 8 kaartjes
- 8 GIDS vragenlijsten
- voldoende pennen
- enveloppe met de 8 oude kaartjes

De oude kaartjes zitten in de envelop. Let er goed op dat je op de nieuwe kaartjes het nummer van de student vermeld, plus een datum zodat duidelijk is welke afname het is. De bedoeling is dat je na afloop de kaartjes per afname in een bundeltje doet, met een elastiekje of paperclip.

De afname

Advies: lees voor de afname de oude kaartjes en eventuele aantekeningen even door, zodat je een beetje weet wat er de vorige keer speelde voor de respondent.

In de introductie van de vervolgafname van de GIDS moeten een paar punten de revue passeren. Het is wellicht goed (en ook leuk) om te beginnen met de vraag hoe de respondent het interview de vorige keer heeft ervaren, en of/hoe hij/zij er daarna nog mee bezig is geweest.

Vervolgens vertel je iets over de structuur van de interviewafname. Dit kan heel kort, de respondenten hebben al interviews gehad, Belangrijk is te vermelden dat in

vervolginterviews de focus ligt op verandering ten opzichte van de vorige afname enerzijds en de huidige situatie anderzijds. Verder lijkt elk interview veel op het vorige, aangezien er opnieuw kaartjes beschreven moeten worden en vragenlijsten worden ingevuld. Voordat je begint vraag je hoe de woonsituatie van de respondent nu is (thuis bij ouders, op kamers of anders namelijk...), en of de respondent een relatie heeft. Dit vul je in op het vervolgformulier (zie bijlage 2). Wanneer de respondent geen vragen meer heeft kun je beginnen met de afname van het interview.

Ook bij een vervolgafname kiest de respondent de volgorde van gebieden. Bij een vervolgafname beginnen we op elk gebied te vragen naar ontwikkelingen die hebben plaatsgevonden: Hoe zeer is de respondent met dit gebied bezig geweest? Zijn er veranderingen opgetreden? Hoe staat de respondent hier tegenover? Het kan handig zijn om te beginnen met de vraag: "Zijn er op dit gebied dingen veranderd sinds we elkaar de vorige keer zagen?"

Vanuit hier werk je toe naar het verkrijgen van een beeld hoe iemand nu tegenover een bepaald gebied staat. Hierbij vraag je ook naar eventuele onzekerheden, of er iets is op dit gebied dat de deelnemer zou willen veranderen. Wanneer je het gevoel hebt dat dit beeld er is, vraag je of de respondent dit op een kaartje in 1 of 2 zinnen wil weergeven. Het gaat hierbij dus niet om het weergeven van de verandering, maar om de huidige binding!

Het zal per gebied waarschijnlijk sterk variëren hoeveel 'verandering' er te bespreken is. Wanneer er wat dat betreft weinig te bespreken is, kun je met wat algemene, brede vragen het gebied even 'opfrissen' voor de respondent. Deze zal waarschijnlijk redelijk vlot een binding kunnen formuleren, aangezien er weinig veranderd is. Over de geformuleerde binding neem je de standaardvragenlijst af, net als bij een eerste afname.

Vervolgformulier

Na het afnemen van de GIDS-vragenlijst leg je de respondent het corresponderende kaartje uit de vorige afname voor. Je geeft de respondent tijd om dit kaartje te lezen en eventueel een reactie te geven over wat hij/zij denkt van wat hij/zij toen geschreven heeft. Vervolgens stel je een aantal extra vragen waarvan de respondent de antwoorden invult op het vervolgformulier (zie bijlage 2). Deze vragen gaan (1) over de verandering (per gebied) tussen deze afname en de vorige, om te zien hoe de respondent deze

verandering inschat en (2) over de gevoelens die de respondent heeft over het huidige beeld.

1) Als je de twee beelden vergelijkt, is je beeld op dit gebied stabiel gebleven, of is het veranderd?

Benadruk dat het niet gaat om het vergelijken van de letterlijke tekst. Het kan zijn dat de vorige keer iets anders is opgeschreven dan nu, maar dat beide uitspraken bij elkaar hoorden, en dat beide ook klopten voor de afname waarbij ze niet zijn opgeschreven.

2) Heb je positieve en negatieve gevoelens over dit beeld?

Dit gaat om het huidige beeld, niet over de verandering die je net besproken hebt. We vragen naar zowel positieve als negatieve gevoelens, want als je deze zou zien als twee uitersten van een schaal, dan zou helemaal geen gevoelens eenzelfde score krijgen als een mix van heftig positieve en heftig negatieve gevoelens.

Je kan het vervolgformulier ook bij een eerste interview laten invullen. In dit geval kan een onderzoeksdeelnemer natuurlijk niet vergelijken hoe beeld van nu verschilt met dat van de vorige keer, maar ze kunnen wel aangeven in hoeverre zij het gevoel hebben dat hun beeld de afgelopen maanden is veranderd.

Let op: indien je gebruik maakt van het vervolgformulier is het de bedoeling om na het invullen van de vragenlijst op elk gebied het vervolgformulier erbij te pakken en in te laten vullen. Je pakt het vervolgformulier er dus 8 keer bij.

Samenvatting Procedure Vervolgafname GIDS

Algemeen:

1. Introductie afname
2. Is er verandering qua woonsituatie of relatie? (Vervolgformulier)

Per gebied:

1. Interview
  - Wat is er gebeurd/veranderd? Hoe sta je hier tegenover?
  - Hoe ziet het er nu uit? Hoe sta je hier tegenover?
  - Wil je iets veranderen op dit gebied?
2. Formuleren nieuwe commitment op een nieuw kaartje
3. Afnemen standaardvragenlijst
4. Vergelijking met kaartje van vorige afname (extra vragen op vervolgformulier)

6. Scoren van de GIDS

De scoring van de GIDS vragenlijst is ontwikkeld door Bosma (1985). Er zijn 14 items die exploratie meten en 18 items die commitment meten (zie tabel II en/of de linkerkolom in bijlage I). De items worden elk gescoord op een schaal van 0 tot 2, waarbij het antwoord aan de linkerkant altijd met 2 wordt gescoord, het middelste antwoord met 1, het rechter antwoord met 0 (zie ook tabel I). De antwoordoptie 'weet ik niet' wordt als 0 gescoord. De scoring is omgekeerd voor items 7, 18, 24 en 29.

Tabel I: Scoring GIDS vragenlijst

Normale scoring	2	1	0	0
Omgekeerde scoring (items 7, 18, 24 en 29)	0	1	2	0

Tabel II: Totaalscore exploratie en commitment berekenen

Variabele	Items	Range totale score
Exploratie	2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 17, 19, 21, 23, 25, 27	0 - 28
Commitment	1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 29, 30, 31, 32	0 - 36

De ruwe data kan ook worden ingevoerd in een excelbestand dat beschikbaar is op aanvraag bij de auteurs. In dit bestand wordt de totaalscore op exploratie en commitment automatisch berekend. Normtabellen (Kunnen, 2012) zijn beschikbaar via de website van de Rijksuniversiteit Groningen of op aanvraag bij de auteurs.

Kwalitatief commitment scoren

De manier waarop de kwalitatieve commitments (het beeld dat op het kaartje wordt geschreven) gescoord worden is sterk afhankelijk van de onderzoeksvraag, er is hier geen gestandaardiseerde methode voor (maar zie bijvoorbeeld Menzinga, 2009).

Vervolgformulier

Het vervolgformulier (zie bijlage II) bestaat telkens uit enkele items die elk een variabele representeren (bijv. hoeveelheid positieve gevoelens over het beeld van studie). De scores verkregen uit de items zijn dan ook direct de totaalscores van de variabelen.

7. Referenties

- Arnett, J. (2007). Socialization in Emerging Adulthood: From the Family to the Wider World, from Socialization to Self-Socialization. In J. E. Grusec, P. D. Hastings (Eds.), *Handbook of socialization: Theory and research* (pp. 208-231). New York, NY US: Guilford Press.
- Bosma, H. A. (1985). *Identity development in adolescence. Coping with commitments*. Unpublished doctoral dissertation, University of Groningen, Department of Developmental Psychology.
- Erikson, E. H. (1968). *Identity: youth and crisis*. Oxford England: Norton & Co.
- Kunnen, E.S. (2009). Qualitative and Quantitative Aspects of Commitment Development in Psychology Students. *Journal of Adolescence*, 32, 567-584.
- Kunnen, E.S. (2010). Congruency between domains in commitment development, *Identity*, 10, 254-269.
- Kunnen, E.S. (2012). *The Groningen Identity Development Scale (GIDS) Norm tables and Analysis*. Retrieved from University of Groningen, Department of Developmental Psychology website:
<http://www.rug.nl/staff/e.s.kunnen/gidsnormtablesandanalyses.pdf>
- Kunnen, E.S., Holwerda, N., & Bosma, H.A. (2008). Studiekeuze bij adolescenten en jongvolwassenen, *De Psycholoog*. 43, 6-11.
- Kunnen, E.S., Holwerda, N., Bosma, H.A., & Bosman, S. (2009). "Career Choice in Adolescence and Emerging Adulthood", In M.Kuijpers & F. Meijers (Eds). *Career Learning: Research and practice in Education*. 's Hertogenbosch, Euroguidance the Netherlands.

Kunnen, E.S. & Vries, S. de (2010) Protocol vervolgafrage GIDS-interview.
Unpublished internal documentation, University of Groningen.

Marcia, J. E. (1966). Development and validation of ego-identity status. *Journal Of Personality And Social Psychology*, 3(5), 551-558.

Menzinga, M. (2009). *Het effect van een studiekeuzetraject op de structurele kenmerken van de inhoud van commitments*. Unpublished masterthesis, University of Groningen, Department of Developmental psychology

8a. Bijlage I: GIDS vragenlijst

GIDS vragenlijst			Onderwerp:	Deelnemer:	Datum:		
C	1	Ben je tevreden met ..(beeld)..?		Ja	Soms wel, soms niet	Nee	Weet ik niet
E	2	Denk je veel na over ..(thema)..?		Veel	Af en toe	Zelden	Weet ik niet
C	3	Geeft ..(beeld).. jou zekerheid over jezelf?		Ja	Soms wel, soms niet	Nee	Weet ik niet
E	4	Heb je problemen met ..(beeld)..?		Vaak	Af en toe	Zelden	Weet ik niet
C	5	Is ..(beeld).. van invloed op jouw dagelijkse doen en laten?		Sterk	Enigszins	Niet	Weet ik niet
E	6	Praat je met anderen over ..(thema)..?		Veel	Met sommigen wel, met anderen niet	Nauwelijks	Weet ik niet
C	7	Zou je gemakkelijk kunnen afzien van ..(beeld)..?		Ja	Wel, met enige moeite	Volstrekt niet	Weet ik niet
E	8	Probeer je om een ander beeld ten aanzien van je ..(thema).. te ontwikkelen?		Ja	Soms	Nee	Weet ik niet
C	9	Geeft ..(beeld).. je het gevoel dat je weet wat je wilt met je leven?		Sterk	Enigszins	Nee	Weet ik niet
E	10	Vind je het nodig om verschillende manieren te onderzoeken om tegenover ..(thema).. te staan?		Ja	Wel enigszins	Nee	Weet ik niet
C	11	Vind je dat je jezelf voldoende inzet om in overeenstemming met ..(beeld).. te leven?		Ja	Wel enigszins	Nee	Weet ik niet
E	12	Heb je gemerkt dat anderen een heel ander ..(beeld).. kunnen hebben ten aanzien van ..(thema)..?		Ja	Soms	Nee	Weet ik niet
C	13	Voel je je betrokken bij ..(beeld)..?		Sterk	Enigszins	Niet	Weet ik niet
E	14	Is je ..(beeld).. nogal eens aan verandering onderhevig?		Vaak	Soms	Zelden	Weet ik niet
C	15	Heb je voor jouw toekomst houvast aan ..(beeld)..?		Veel	Soms wel, soms niet	Nee	Weet ik niet
E	16	Vergelijk je je ..(beeld).. met dat van anderen?		Vaak	Met sommigen wel, met anderen niet	Nee	Weet ik niet
E	17	Wat probeer je te weten te komen over ..(thema)..?		zoveel mogelijk	sommige dingen wel, sommige dingen niet	weinig	Weet ik niet
C	18	Ben je onzeker over ..(beeld)..?		Vaak	Af en toe	Zelden	Weet ik niet
E	19	Heb je conflicten met anderen over ..(thema)..?		Vaak	Af en toe	Zelden	Weet ik niet
C	20	Geeft ..(beeld).. je het gevoel dat je jouw toekomst met vertrouwen en optimisme tegemoet kunt zien?		Sterk	Enigszins	Niet	Weet ik niet
E	21	Probeer je een ..(beeld).. te vinden dat beter bij jou past dan dit beeld?		Ja	Af en toe	Nee	Weet ik niet
C	22	Geeft ..(beeld).. jou houvast in het leven?		Veel	Soms wel, soms niet	Nee	Weet ik niet
E	23	Heb je het gevoel dat je keuzen moet maken ten aanzien van ..(thema)..?		Ja	Af en toe	Nee	Weet ik niet
C	24	Zou je best nog weer van gedachten kunnen veranderen over je ..(beeld)..?		Ja	Misschien	Nee	Weet ik niet
E	25	Onderneem je allerlei stappen - zoals informatie inwinnen, lezen, praten met anderen - om tot een ander beeld te komen?		Ja	Soms	Nee	Weet ik niet
C	26	Sta je achter ..(beeld)..?		Helemaal	Wel zo'n beetje	Nee	Weet ik niet
E	27	Probeer je er achter te komen wat anderen vinden van ..(thema)..?		Ja	Af en toe	Nee	Weet ik niet
C	28	Verdedig je je ..(beeld).. tegenover anderen die het er niet mee eens zijn?		Ja	Soms	Nee	Weet ik niet
C	29	Ben je teleurgesteld in dit beeld?		Ja	Soms	Nee	Weet ik niet
C	30	Heb je er moeite en problemen voor over om jouw ..(beeld).. staande te houden?		Veel	Enigszins	Niet	Weet ik niet
C	31	Is dit ..(beeld).. helemaal jouw eigen keuze?		Ja	Min of meer	Nee	Weet ik niet
C	32	Geeft dit ..(beeld).. jou kracht?		Veel	Matig	Weinig	Weet ik niet

8b. Bijlage II: GIDS vervolgformulier

Vervolgformulier onderzoek identiteitsontwikkeling

Deelnemer:.....

Datum:.....

Hoe is je woonsituatie op dit moment?   bij ouders   op kamers   anders, nl.:
.....

Heb je op dit moment een relatie?   Nee   Ja

Vriendschap

Is je beeld op dit gebied de afgelopen maanden
stabiel gebleven of veranderd?

stabiel   veel veranderd
0   1   2   3   4

Heb je positieve gevoelens over dit beeld?

geen   veel
0   1   2   3   4

Heb je negatieve gevoelens over dit beeld?

0   1   2   3   4

Ouders

Is je beeld op dit gebied de afgelopen maanden
stabiel gebleven of veranderd?

stabiel   veel veranderd
0   1   2   3   4

Heb je positieve gevoelens over dit beeld?

geen   veel
0   1   2   3   4

Heb je negatieve gevoelens over dit beeld?

0   1   2   3   4

Relatie

Is je beeld op dit gebied de afgelopen maanden
stabiel gebleven of veranderd?

stabiel   veel veranderd
0   1   2   3   4

Heb je positieve gevoelens over dit beeld?

geen   veel
0   1   2   3   4

Heb je negatieve gevoelens over dit beeld?

0   1   2   3   4

Vrije tijd

Is je beeld op dit gebied de afgelopen maanden
stabiel gebleven of veranderd?

stabiel   veel veranderd
0   1   2   3   4

Heb je positieve gevoelens over dit beeld?

geen   veel
0   1   2   3   4

Heb je negatieve gevoelens over dit beeld?

0   1   2   3   4

Studie / beroep

Is je beeld op dit gebied de afgelopen maanden
stabiel gebleven of veranderd?

stabiel				veel veranderd
0	1	2	3	4

Heb je positieve gevoelens over dit beeld?

geen				veel
0	1	2	3	4
0	1	2	3	4

Heb je negatieve gevoelens over dit beeld?

Persoonlijke kenmerken

Is je beeld op dit gebied de afgelopen maanden
stabiel gebleven of veranderd?

stabiel				veel veranderd
0	1	2	3	4

Heb je positieve gevoelens over dit beeld?

geen				veel
0	1	2	3	4
0	1	2	3	4

Heb je negatieve gevoelens over dit beeld?

Levensbeschouwing

Is je beeld op dit gebied de afgelopen maanden
stabiel gebleven of veranderd?

stabiel				veel veranderd
0	1	2	3	4

Heb je positieve gevoelens over dit beeld?

geen				veel
0	1	2	3	4
0	1	2	3	4

Heb je negatieve gevoelens over dit beeld?

Algemeen Principe

Is je beeld op dit gebied de afgelopen maanden
stabiel gebleven of veranderd?

stabiel				veel veranderd
0	1	2	3	4

Heb je positieve gevoelens over dit beeld?

geen				veel
0	1	2	3	4
0	1	2	3	4

Heb je negatieve gevoelens over dit beeld?